

54824

JELENTÉS

A SZEGEDEN MŰKÖDŐ
M. KIR. FERENCZ JÓZSEF-TUDOMÁNYEGYETEM

DIÁKJÓLÉTI ÉS DIÁKVÉDŐ IRODÁJÁNAK

HATODIK ÉS HETEDIK ÉVI
TEVÉKENYSÉGÉRŐL.

(1928—29. ÉS 1929—30.-IKI TANÉVEKRŐL.)

KÖZZÉTETTE :

Dr. FÓGEL JÓZSEF

EGYETEMI NYILV. R. TANÁR,
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA TAGJA,
A DIÁKJÓLÉTI ÉS DIÁKVÉDŐ IRODA
PROFESSZOR-ELNÖKE.

SZEGED, 1930.
SZEGED VÁROSI NYOMDA ÉS KÖNYVKIADÓ RT.

JELENTÉS

A SZEGEDEN MŰKÖDŐ
M. KIR. FERENCZ JÓZSEF-TUDOMÁNYEGYETEM

DIÁKJÓLÉTI ÉS DIÁKVÉDŐ IRODÁJÁNAK

HATODIK ÉS HETEDIK ÉVI
TEVÉKENYSÉGÉRŐL.

(1928—29. ÉS 1929—30.-IKI TANÉVEKRŐL.)

KÖZZÉTETTE :

Dr. FÓGEL JÓZSEF

EGYETEMI NYILV. R. TANÁR,
A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA TAGJA,
A DIÁKJÓLÉTI ÉS DIÁKVÉDŐ IRODA
PROFESSZOR-ELNÖKE.

SZEGED, 1930.

SZEGED VÁROSI NYOMDA ÉS KÖNYVKIADÓ RT.

Tudott dolog, hogy az 1919. és 20-iki Páris-külvárosi békék az emberméltóság öntudatrepedését példázzák. Egyetemes gazdasági krízist zuditottak Európára és miatta még ma is félrebeszél a Continens: nem leli nyugalmát.

A reánk mindjobban nehezedő gazdasági válság nyomása alatt egyetemünk Tanácsa 1923. április havában elhatározta egy diákjóléti és diákvédő intézmény felállítását. Az új munkakör megszervezésével dr. Szandtner Pál egyetemi tanárt bízta meg.

A küzdelmes életnek ifjú erővel nekiindult új hivatal vagyona kezdetben egy használt írógépből és egy szerény, ócska íróasztalból állott. Melléje azonban egy megértő, igazember került.

Hatesztendő, mozgalmas nehéz időn át vezette e hivatalt dr. Szandtner Pál professzor.

Mikor 1929-ben a budapesti Pázmány Péter-Tudományegyetem Concha Gyöző nyugalombavonulásával a megüresedett politikai tanszékre őt meghívta, egyetemünk Tanácsa reám bízta az intézmény irányítását.

1929—30.-iki tanév kezdetével, szeptember hónapban vettem át a hivatalt.

A szerény kezdetből, semmiből életre hívott és életet adó Iroda ekkor már circa 45—50.000 pengő évi forgalommal dolgozott, segítve a szegénysorsú, de jótanuló diákság ezreit.

Mindez Szandtner Pál professzor érdeme.

Meg vagyok győződve, hogy ifjúságunk iránti szerető gondoskodásának emléke Alma Materünk polgárságának emlékezetéből nem fog eltűnni soha, s mindannyiszor visszahull majd gondolatban azokon át, akik egykor élvezték nemes szívének megértő szeretetét.

*

Irodánk minden tanév zártával Jelentést ad ki és benne elszámol működéséről.

A nehéz gazdasági viszonyok miatt azonban a hatodik évről, Szandtner professzor működésének utolsó esztendejéről szóló jelentés elmaradt.

Most e füzetben erről is beszámolunk és egyúttal fölvezetjük a hetedik esztendő gazdálkodásának rövid történetét is.

Mindenekelőtt azokra a nagy változásokra kell reámutatnunk, amelyek Szandtner professzor távozásával az intézmény történetében beállottak. Ezek pedig a következők:

Mikor 1923-ban az Iroda, mint fönt-mondottuk, megalakult, nagymértékben igénybe vette erejét a Diákotthon és diákmenza is. Ebből a diákmenzás otthonból, dr. Kolosváry Bálint, egyetemünk egykori, most pedig a budapesti Pázmány Péter-Tudományegyetem tanárának fáradozásai folytán, a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr, Klebelsberg Kunó gróf áldozatkészsége megteremtette a mai Horthy Miklós-Kollégiumot és Diákasztalt, amelynek élére Kolosváry Bálint és Szandtner Pál professzorok után, 1929-ben: dr. Horváth Barna egyetemi tanár került.

Változás történt a Főiskolai Tanulmányi és Pályaválasztási Tájékoztató Iroda élete folyásában is. Ennek vezetése szintén Szandtner professzor kezében volt. Távozásával e hivatalt ideiglenesen Banner János dr. egyetemi rk. tanár vette át, Szandtner professzornak Budapestről való további igazgatása mellett.

A Diákvédő Iroda ilyenformán megmaradt annak, ami kezdettől is volt; irányítója és segítője a szegénysorsú, de jól-tanuló ifjúságnak, erkölcsiekben és anyagiakban egyaránt: menza-, ruha-, lakbér-, tankönyv- és gyógykezelési segélyben, stb. De csak azoknak áll rendelkezésére, — és ezt hangsúlyozni kívánjuk, — akik önhibájukon kívül jutottak mostoha anyagi viszonyok közé, viszont azonban tanulmányaikban kifogástalan készültséget mutatnak föl.

Kétségtelen, hogy valóságos szociális munkakört teljesít.

Nem szellemi proletáriátust termel, hanem ellenkezőleg a szellemi téren dolgozni-akarókat segíti át az anyagiakon, hogy hasznos polgáraivá tegye a nemzetnek azokat, akiknek a sors tehetséget adott, de elfelejtkezett részükre az anyagiakról.

Irodánk életének folyásában a legmeglepőbb változás azonban az volt, amelynek következtében fájó szívvei kellett ta-

pasztalnunk, hogy ifjúságunk nemesszívű pártfogói közül többen maguk is érezvén a napról-napra jobban reánk nehezedő gazdasági viszonyokat, akaratukon kívül kimaradtak adományozóink névsorából.

Fokozott hálával kell tehát megemlékeznünk azokról az emberbarátokról, akik e nehéz időkben is kitartottak mellettünk s adományaikkal lehetővé tették, hogy Irodánk az egyre nehezedő gazdasági viszonyok dacára, eleget tudott és tud tenni kötelességének.

Pártfogóink sorában első hely, köteles tisztelet és hála illeti a magyar kormány tagjait: mégpedig gróf Klebelsberg Kunó dr. vallás- és közoktatásügyi, Vass József dr. népjóléti és munkaügyi és Scitovszky Béla dr. belügyminiszter urak ő excellenciáit, mint legfőbb védnökeinket. Mindenkor önzetlen, nemesszívű pártfogóink voltak továbbá ügyeinkben dr. Magyary Zoltán, dr. Kontz Endre, dr. Fekete Béla, dr. vitéz Haász Aladár miniszteri tanácsos urak is.

Fogadják ezúton is igaz köszönetünk kifejezését, állandóan tapasztalt kegyes jóságukért.

Hálás szívvel kell megemlékeznünk kitűnő protektoraink között Szeged szabad királyi város reprezentánsairól: főtisztelendő Glattfelder Gyula csanádi megyéspüspök úrról, dr. Aigner Károly főispán és dr. Somogyi Szilveszter polgármester urak öméltóságairól, kik sohasem szüntek meg diákságunk megértő barátai maradni.

Semmi tekintetben sem maradnak el mögöttük azoknak a jótékonsági és emberbaráti intézményeknek vezető elnökei, akik áldozatos készségükkel lehetővé tették, hogy Irodánk a gazdasági élet rettenetes nehéz napjaiban is működni tudott. Ők voltak elsősorban azok, akik nem egyszer segítettek át bennünket a „banca rotta“ jellegét ölteni kezdő állapotainkon. Így dr. Somogyi Szilveszterné és dr. Poór Ferencné úrasszonyok, mint a Szent József Akció vezetői, főtisztelendő Várhelyi József pápai prelátus úr és dr. Muntyán István kir. ítélőtáblai tanácselnök úr, mint a Szeged-belvárosi r. kath. Egyházközség elnökei, főtisztelendő dr. Balogh István úr, mint az egyházközség titkára, dr. Horger Antal egyetemi tanár, dr. Buócz Béla, Unterreiner József, dr. Török Sándor urak, mint a DMKE és Délvidéki Otthon ifjúság ügyeinek irányítói, dr. Szent-

pétery Zsigmond egyetemi tanár, mint a Horthy-Kollégium felügyelő bizottságának elnöke, Nagytiszteletű Bakó László ref. lelkész úr, dr. Kozma Ferenc kormányfőtanácsos úr, mint a Szeged-Csongrádi Takarékpénztár vezérigazgatója, dr. Jedlicska Béla úr, mint a szegedi kir. Közjegyzői Kamara elnöke, dr. Tonelli Sándor úr, a szegedi Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára, dr. Temesváry József úr, a Szegedi Gyógyszerésztestület elnöke, dr. Pálffy József kormányfőtanácsos úr, mint a Szeged Városi Színház főintendánsa, Tarnay Ernő úr, a színház művezető igazgatója, Várnay Dezső úr, a Városi Nyomda vezérigazgatója, dr. Révffy Ernő úr, a Horthy-Kollégium gondnoka, az Irgalmas Nővérek vezetése alatt álló városi menza, vitéz Papp Ferenc városi h. főszámvevő úr, a városi gőzfürdő igazgatója, dr. Kun Izidor fogorvos ur, mint a „Harmonia“ hangversenyrendező vállalat igazgatója, Görög László úr, mint a színház főtitkára, és mások.

Bármilyen ügyben fordult Irodánk a m. kir. államrendőrség szegedi vezetőségéhez, mindenkor a legnagyobb megértéssel találkozott. Ép ezért kedves kötelességünknek tartjuk, hogy e helyen is lerójjuk hálánkat dr. Szalay József ker. főkapitány úrnak, dr. Buócz Béla főkapitányhelyettes úrnak, dr. Schön Károly és dr. Wéber Árpád kapitány úraknak, irántunk tanúsított lekötelező szívességeikért.

Legnagyobb hálával azonban irodánk az egyetem tekintetű Tanácsának tartozik, melyeknek 1928—29-ben: dr. Dézsi Lajos Rector Magnificus állott az élén, tagjai pedig: dr. Polner Ödön, dr. Hainiss Elemér, dr. Mészöly Gedeon és dr. Szentpétery Zsigmond professzor urak voltak.

Hasonlóan mélységes hálaköszönetet mondunk az 1929—30.-iki tanév tekintetes Tanácsának is, amelynek vezetője dr. Győrffy István Rector Magnificus volt. Tagjai: dr. Kováts Ferenc, dr. Jankovich László, dr. Kogutowicz Károly és dr. Gelei József egyetemi tanár urak voltak.

Áldozatos készséggel segítettek bennünket mindenkor egyetemünknek professzorai, akiknek ezúton is, összesen és külön-külön, hálás szívvel mondunk köszönetet kegyes pártfogásukért.

Megértő szeretettel és buzgósággal állottak mellettünk az egyetem összes tisztviselői, élükön dr. Pettykó János főtanácsos úrral. Kérem fogadják ezúton is köszönetünket.

Nem szabad megfeledkeznünk arról a megértő együttműködésről sem, amelyben dr. Kiss Albert egyetemi tanácsos, quaestor úr részesített bennünket, módot nyújtva az ifjúság ellenőrzésére azzal, hogy utalványainkat mindenkor a legnagyobb készséggel kezelte.

Való igaz, hogy főnt elsorolt jóttevőink pártfogása nélkül sok szegény, de jótanuló egyetemi polgárunk ma nem állana ott, ahol van.

Hatodik és hetedik évi beszámolómk a forgalomnak következő képét adja:

Adományok az 1928—29. tanévben:

A népjóléti m. kir. miniszter úr 50 q szénadományának értéke —	200—
A népjóléti m. kir. miniszter úr ruha- és cipőadományának értéke	3840—
A népjóléti m. kir. miniszter úr adománya ételmezési segélyekre	1500—
A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr adománya internátusi segélyekre — — — — — — — — — —	200—
Back Bernát kormányfőtanácsos úr adománya összesen — —	1884—
Bodnár Béla dr. tanársegéd úr adománya — — — — —	10—
DMKE adománya összesen — — — — — — — — — —	752—
Erdélyi és Breuer cég adománya összesen — — — — —	45.50
Györfly István dr. egyet. tanár úr adománya — — — — —	43.92
Kolb Árpád dr. min. tan. pénzügyigazgató úr — — — — —	14.80
Mánya László gyógyszerész úr — — — — — — — — — —	50—
Mészöly Gedeon dr. egyet. tanár úr — — — — — — — — — —	32—
Mészöly Gedeon dr. egyet. tanár úr — — — — — — — — — —	20—
N. N. egyetemi tanár úr — — — — — — — — — —	40—
Paraszky Gyula dr. kir. járásb. elnök úr gyűjtése — — —	256—
Polner Ödön dr. egyet. tanár úr adománya egy használt télikabát, értéke — — — — — — — — — —	30—
Szalay József dr. ker. főkapitány úr — — — — — — — — — —	29.60
Sz. P. dr. egyet. tanár úr adománya — — — — — — — — — —	1000—
Szegedi államrendőrség gyűjtéséből összesen — — — — —	2572—
Szeged-belvárosi r. kath. Egyházközség adománya összesen —	1015—
Szeged-Csongrádi Takarékpénztár összesen — — — — —	200—
Szegedi Gyógyszerésztestület adománya — — — — —	300—
Szegedi kir. Közjegyzői Kamara adománya — — — — —	320—
Tanári Karok I. és II. tanfélévi adománya — — — — —	1600—
Teleki Lászlóné özv. úrasszony adománya 2 drb. használt kabát és egy mellény, értéke — — — — — — — — — —	38—
Jog- és államtudományi Kar adománya a kari kassza 10%-a címén — — — — — — — — — —	568—
Szent József Akció adománya — — — — — — — — — —	420—
Tóth Imre dr. m. kir. kormányfőtanácsos úr adománya — —	14.80

Összesen: 16.995.62

Bevételezett az Iroda az 1928—29. tanévben:

előző évi maradványból — — — — —	5278·19
pénzbeli és természetbeni adományokból — — — — —	16.995·62
az egyetemi ifjúság járulékaiból — — — — —	11.661·—
egyéb kisebb tételekből — — — — —	1877·01
kölcsönök visszafizetéséből — — — — —	12.266·79
	Összesen: 48.078·61

Kiadott az Iroda:

szegénysorsú diákok étellemezésére — — — — —	5532·80
lakbérsegélyekre — — — — —	2912·90
tan- és vizsgadíjsegélyekre — — — — —	9456·10
tankönyvekre — — — — —	1359·19
ruházati segélyekre — — — — —	4553·22
úti segélyekre — — — — —	737·—
gyógykezelési segélyekre — — — — —	384·10
nyomtatványokra, frószerekre — — — — —	900·78
portóra — — — — —	94·18
ifjúsági egyesületek segélyezésére — — — — —	1346·80
jutalomdíjakra — — — — —	725·—
diákoknak és diákintézményeknek nyújtott kamatmentes kölcsönökre — — — — —	14.358·04
átmeneti letétek és előlegek visszafizetésére — — — — —	4287·45
maradványként az új tanévre átvitelt — — — — —	1431·05
	Összesen: 48.078·61

Adományok az 1929—30. tanévben:

A m. kir. belügyminiszter úr adománya — — — — —	1438·—
A népjóléti m. kir. miniszter úr ruha- és cipőadománya, értéke	3840·—
A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr adománya a Tankönyvtár céljaira — — — — —	1200·—
A IV. éves joghallgatók gyűjtéséből, elhunyt társuk Vizváry Ernő koszorúmegváltására — — — — —	3·20
Back Bernát m. kir. kormányfőtanácsos úr összesen — — — — —	180·—
Belvárosi r. kath. Egyházközség összesen — — — — —	1612·—
Berecz János dr. egyet. tanár úr — — — — —	100·—
Berzenczey Domonkos műszaki főtanácsos-főmérnök úr — — — — —	10·—
Bordács György gyógyszerész úr — — — — —	15·—
Bölcsészeti kar adománya Szabó prof. úr halála alkalmából koszorúmegváltás címén — — — — —	50·—
A DMKE adománya összesen — — — — —	1270·—
Domán Mátyás kereskedő úr adománya — — — — —	20·—
Dózsa Emil dr. ügyvéd úr — — — — —	10·—
F. I. dr. egyet. tanár úr adománya — — — — —	1000·—
	Átvitel: 10.748·20

	Áthozat: 10.748-20
Györi Etel. bölcsésztanhallgató úrléány — — — — —	1—
Grüner István dr. ügyvéd úr — — — — —	20—
Horváth Péter math. hallgató úr — — — — —	2—
Jankovich László dr. egyet. tanár úr — — — — —	20—
Jog- és államtudományi kar adománya koszorúmegváltás címén Szabó prof. úr halálakor — — — — —	50—
Jog- és államtudományi kar adománya Tóth prof. úr koszorú- jára szánt megváltás címén — — — — —	25—
Jogi kartól 2 joghallgató szigorlati díjára — — — — —	93—
Jogi kartól a kari kassza 10%-a címen adományaul — — — —	536-26
Kertész Béla dr. ügyvéd úr — — — — —	20—
Korényi Endréné úrnő adománya — — — — —	50—
Kozma Ferenc vezérigazgató úr adománya — — — — —	50—
Kristó Sándor úr Szabó prof. úr halála alkalmából koszorúmeg- váltás címén — — — — —	20—
Kuncz Andor dr. egyet. tanár úr — — — — —	10—
Lippai Imre úr, a Belvárosi Mozi RT. igazgatója — — — — —	20—
MANSz Szegedi Csoportja Szabó prof. úr halála alkalmával koszorúmegváltás címén — — — — —	10—
Math.-természettudományi kar adománya a Szabó prof. úr el- hunytá alkalmából — — — — —	50—
Miasaki japán zongoraművész előadásának tiszta jövedelméből	10-16
N. N. ügyvéd úr adománya — — — — —	100—
Orvosi kar adománya Szabó prof. úr halála alkalmával koszorú- megváltás címén — — — — —	50—
Piatek Jánosné özv. úrnő adománya Szabó prof. úr halála alkal- mával koszorúmegváltásul — — — — —	5—
Pick Jenő gyáros, kormányfőtanácsos úr — — — — —	20—
Schvoy Kálmán dr. gyalogsági tábornok úr — — — — —	25—
Szalay József dr. ker. főkapitány — — — — —	10—
Szeged-Csongrádi Takarékpénztár összesen — — — — —	500—
Szegedi Gyógyszerésztestület adománya — — — — —	150—
Szegedi Közjegyzői Kamara adománya — — — — —	300—
Szegedi Kenderfonógyár RT. adománya — — — — —	100—
Szegedi Közúti Vaspálya RT. Szabó prof. úr halálára — — — —	36—
Szeged Légszeszgyár és Villamtelep — — — — —	20—
Szent József Akció adománya — — — — —	400—
Szent József Akciótól egy használt felöltő és férfi ruha értéke	15—
Szell Gyula dr. ügyvéd úr, az Ügyvédi Kamara elnöke — — — —	20—
Szél Pál dr. orvos úr — — — — —	10—
Tanári Karok I. és II. tanfélévi adománya összesen — — — —	1600—
Wagner Ferenc és Ernő kereskedő urak adománya — — — —	30—
Winkler Testvérek cég adománya — — — — —	20—
Wolf Miksa földbirtokos úr adománya — — — — —	20—

Összesen: 15.166-62

Bevételezett az Iroda az 1929—30. tanévben:

előző évi maradványból	— — — — —	1431·05
pénzbeli és természetbeni adományokból	— — — — —	15.266·62
az egyetemi ifjúság járulékaiból	— — — — —	13.317·50
a Rector úr rendelkezése folytán, a Rothermere-alap kamataiból	— — — — —	3000·—
egyéb kisebb tételekből	— — — — —	1027·81
kölcsönök visszafizetéséből	— — — — —	8930·87
		<hr/>
		Összesen: 42.973·85

Kiadott az Iroda az 1929—30. tanévben:

szegénysorsú diákok ételmezésére	— — — — —	5892·69
lakbérsegélyekre	— — — — —	1443·—
tan- és vizsgadíjsegélyekre	— — — — —	10.795·87
tankönyvekre	— — — — —	786·12
ruházati segélyekre	— — — — —	4150·—
úti segélyekre	— — — — —	342·—
gyógykezelési segélyekre	— — — — —	59·—
nyomatványokra, írószerekre	— — — — —	369·90
irodai beszerzésekre (1 drb. Wertheim-szekrény)	— —	90·—
portóra	— — — — —	53·24
ifjúsági egyesületek segélyezésére	— — — — —	736·—
jutalomdíjakra	— — — — —	886·—
diákoknak és diákmenzáknak nyújtott kamatmentes kölcsönökre	— — — — —	16.203·—
átmeneti letétek és előlegek visszafizetésére	— — — — —	253·—
maradványként az új tanévre átvitetett	— — — — —	914·03
		<hr/>
		Összesen: 42.973·85

Irodánknak van egy ifjúsági tankönyvtára is, amely gróf Klebelsberg Kunó dr. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr évenként megújuló adományai folytán immár 1773 művel rendelkezik. Ez a kis bibliotheca 1928—29-ben 541 hallgatónak 19.821 P értékű tankönyvvel, 1929—30. tanévben pedig 635 hallgatónak 24.768 P értékű tankönyvvel állott rendelkezésére, mint kölcsönkönyvtár.

Irodánk az 1928—29. tanévben 2302 aktát, az 1929—30. tanévben 2462 aktát vett át és intézett el, ebből a munkából oroslánrész illeti Kerner Irma kisasszonyt, az Iroda kezelőjét. Fogadja ezúton is fáradhatatlan munkásságáért köszönetet.

Megértéssel állottak oldalunk mellett az ifjúság vezetői: dr. Albecker István, Nagy Mihály jogh., Dömötör Gyula szig-

orv., Varga Zsigmond és dr. vitéz Széchenyi Sándor urak. Örömmel regisztrálom ezúton is fáradozásaikat.

Most pedig, midőn jelentésemet befejezem, akarva-akaratlan emlékembe szökik a története III. Abderahmánnak, az egykori neves cordovai kalifának. Midőn meghalt és emlékiratait vánkosa alatt megtalálták, udvari emberei utolsó följegyzéseként, naplójába beróva, ezt találták: Ötven éven át uralkodtam győzelemben és békében. Alattvalóim szertettek, ellenségeim félték, szövetségeseim tiszteltek. Gazdagság, hatalom, élvezet, tisztelet meghajoltak előttem. Boldogságból nem hiányzott semmiféle földi öröm. És mégis, midőn ilyen körülmények között összeszámláltam azokat a napokat, amelyeket a tiszta és igaz öröm adott, nem volt több számuk, mint 14. És ezek voltak azok, mikor segítettem a szegényeken. Óh ember, ne építs a világ hívságaira!

Kívánom, hogy a Mindenható azt a sok jót, amit párfogóink és adományozóink velünk és általunk szegénysorsú, de jótanuló egyetemi polgárainknak nyújtottak, ezerszeresen fizesse nekik vissza.

Isten áldása legyen jötevőinken, egyetemünkön és ifjúságunkon!

Szeged, 1930. évi július hó.
